

## Utbildningsinspektion i Västerhedsskolan, grundskola F-5

### UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

### Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, stödinsatser och bedömning av lärandet. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

## Beskrivning av skolan

| Västerhedsskolan | Antal barn/elever |
|------------------|-------------------|
| Skolbarnsomsorg  | 82                |
| Förskoleklass    | 25                |
| Grundskola       | 159               |

Västerhedsskolans verksamhet omfattar förskoleklass och årskurs 1–5 och vid skolan finns 184 elever. Skolan ligger i Högsbohöjd i anslutning till ett flertal större flerfamiljshus och alldeles intill skolan ligger naturområdet Ruddalen. Skolans verksamhet skall kännetecknas av att det pedagogiska arbetet främjar ett samhälle i förändring. Viktiga frågor för skolan är ”vad kommer att krävas av människor i framtiden och vad skall skolan ge eleverna”? Skolan har en strävan att kontinuerligt utveckla datorundervisningen så att personal och elever kan möta informationssamhället. Skolan utgår från tanken om det livslånga lärandet. Eleverna skall kunna gå trygga genom samhällets förändringar.

Pedagoger och elever arbetar i något av skolans två spår och i samarbete med hemmen. Spåren omfattar förskoleklass och årskurserna 1–5. Inom respektive spår bildar förskoleklass och årskurserna 1–2 ett arbetslag och årskurserna 3–5 ett arbetslag. Personalen inom fritidshemsverksamheten är integrerad i något av arbetslagen.

Västerhedsskolan stod färdig 1968. Skolan har en genomtänkt och intressant arkitektur. Byggnadernas former är enkla och funktionellt strama. Arkitekten har arbetat med olika material för att skapa en spännande variation för ögat. Matsalen, gymnastiksalen och övriga gemensamma lokaler bildar skolans mittpunkt. Klassrummen ligger i en rad. Varje klassrum har en egen entrégård och utanför den ligger den stora gemensamma skolgården. De flesta av skolans elever bor i nära anslutning till skolan.

## Genomförandet av inspektionen i Västerhedsskolan

Skolverket sände den 24 maj 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Västerhedsskolan har bestått av undervisningsråden Erik Bergeå och Agneta Kristensson. Besök i Västerhedsskolan ägde rum den 30 november 2004.

Skolverket kommer att följa upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

För stadsdelen upprättas även en stadsdelsrapport där stadsdelsövergripande förbättringsområden tas upp. Skolrapporten bör därför läsas ihop med stadsdelsrapporten.

## Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Västerhedsskolan, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Västerhedsskolan genomfördes formella intervjuer med rektorn, representanter för varje arbetslag, representanter för elevhälsoteam, elevråden och med föräldrar. Dessutom samtalade inspektörerna spontant med ett flertal elever och personal. Lektioner, inom samtliga klasser, besöktes.

Den 28 oktober 2004 deltog verksamhetschefen, vissa politiker, skolledning, enhetschefer och företrädare för personalen vid ett möte för att presentera inspektionen i stadsdelen.

Övrig information av betydelse för inspektionen har varit Göteborgs kommuns eget kvalitetsarbete med balanserad resultatredovisning, kallad Balansen. I "Balansen" ingår regelbundna kvalitetsmätningar.

## Bedömning

### 1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

I Västerhedsskolan råder vid tillfället för utbildningsinspektionen ett trivsamt lärandeklimat. Eleverna är entusiastiska och fokuserade på sina arbetsuppgifter. De säger att det är roligt i skolan och att de trivs. När inspektörerna frågar eleverna om vad som är det bästa med Västerhedsskolan framkommer spontant att det är en lugn och trygg skola och att de får vara med och bestämma. Eleverna framhöll även att de har lust att lära. Dessutom anser de intervjuade eleverna överlag att lärarna är bra och att undervisningen är givande.

Vid intervjuer med eleverna och via observationer i Västerhedsskolan framkommer att eleverna har ett visst inflytande över både arbetssätt och arbetsformer. De får också till exempel till viss del vara med och bestämma lektionens innehåll och även utvärdera sitt lärande.

Eleverna har möjligheter till inflytande via formella samverkansorgan som klassråd, elevråd och matråd. Vid skolan finns ett elevråd för förskoleklassverksamhet och årskurserna 1–2 och ett för årskurserna 3–5. Då inspektörerna närvarar vid elevrådsmötena framkommer att eleverna tycker att deras förslag och

åsikter tas på allvar av både lärare och skolledning. Det framkommer tydligt att barnen lyssnar på varandras önskemål och åsikter och respekterar dem. Enligt de elever inspektörerna samtalar med lär eleverna sig att genom dessa formella organ lyssna på varandra och att accepterar de beslut som fattats i demokratisk ordning. Eleverna vid Västerhedsskolan anser att de genom de formella organen kan vara med och diskutera skolans ordningsregler och vad som skall köpas in till skolan. Enligt eleverna kan uppkomna problem ventileras tillsammans, och med stöd av lärarna får eleverna vara med och föreslå lösningar på problemen.

I ett av skolans klassrum gavs tydligt exempel på att eleverna i skolan lärt sig att hjälpas åt och att vara medvetna om hur det känns för andra att bli utsatta för kränkande behandling. I samma klassrum fanns på väggen ett arbete mot kränkande behandling. Eleverna hade tillsammans med läraren diskuterat begreppet kränkande behandling och tillsammans kommit fram till förhållningsregler. Verksamheten uppvisar flera goda exempel på hur lärarna arbetar med eleverna angående normer och värden, såsom jämställdhet och förhållningssätt mellan de verksamma i skolan.

Enligt de elever som inspektörerna samtalar med är inte mobbning och/eller kränkande behandling något stort problem. Lärarna ingriper snabbt vid förekomst av något opassande beteende. Även de föräldrar som inspektörerna samtalat med instämmer i detta.

Elevernas grad av trivsel och trygghet mäts genom "Balansen". Därigenom finns för skolan ett systematiskt utvärderingssystem avseende delar av det som ligger inom ramen för normer och värden. Enligt mätningarna i "Balansen" för vårterminen 2004 är det sammanvägda elevindexet för Västerhedsskolans elever för trivsel och för trygghet något högre än motsvarande index för Göteborgs kommun.

**Sammanfattningsvis** bedömer inspektörerna att resultatet av arbetet med normer och värden är bra i Västerhedsskolan.

## 2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

I Västerhedsskolan genomförs de nationella proven i årskurs 5. Resultaten från de senast genomförda nationella proven visar att av 18 elever nådde 16 upp till målen i svenska, 17 i engelska och 15 i matematik. Dessutom använder sig skolan av de av Skolverket framtagna diagnostiska materialen för åren före årskurs 6 och vissa andra verktyg. De diagnostiska materialen i svenska och matematik används för att belysa den enskilda elevens starka och svaga sidor. Enligt de lärare inspektörerna talat med fungerar det diagnostiska materialet som ett stöd

vid planeringen av den fortsatta verksamheten för klassen eller den enskilde eleven.

Enligt lärarna syftar både de nationella proven och de diagnostiska materialen till att följa upp elevernas förhållande till de nationella målen i ämnena svenska, matematik och engelska. Enligt rektor och lärare saknas uppföljningsverktyg för övriga ämnen i timplanen. Bortsett från ”Balansen” hamnar elevernas resultat avseende målen i 1994 års läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94) om normer och värden till viss del i skymundan.

Enligt stadsdelens verksamhetsplan för 2004 har förskolan och skolan påbörjat ett arbete mot en gemensam syn på kunskap, utveckling och lärande. Vid intervjuer med lärare och rektor framkommer att personalen saknar en uttalad syn på vad kunskap och lärande är, men sådana diskussioner har inletts.

**Sammanfattningsvis** bedömer inspektörerna att eleverna vid Västerhedsskolan utvecklar goda kunskaper och färdigheter i enlighet med målen i Lpo 94 och kursplanerna. Dock anser inspektörerna att skolan bör finna bättre rutiner för att på ett tydligare sätt följa upp och utvärdera elevernas resultat i samtliga ämnen i timplanen och mål tillhörande Lpo 94.

### 3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

I stadsdelens verksamhetsplan anges att brukarnas tillfredsställelse med verksamheten mätt i nöjd elev/barn- föräldraindex skall öka jämfört med föregående år. Särskilt vikt skall läggas vid mätorådet inflytande och delaktighet.

Västerhedsskolan arbetar aktivt för att värna om skolans arbetsmiljö och elevernas och föräldrarnas möjlighet till delaktighet. Föräldrarna ges bland annat möjlighet till samverkan via utvecklingssamtal, föräldramöten och vid upprättande av åtgärdsprogram. Enligt skolans enhetsplan finns ett föräldraråd. Det är ett forum där föräldrar, rektor och personalrepresentanter träffas två gånger per termin för information och diskussion om övergripande frågor i skolans verksamhet, som till exempel budget, mål, planering, miljö och säkerhet.

På skolan finns både klassråd, elevråd och matråd. Som nämnts ovan finns vid skolan ett elevråd för förskoleklassverksamheten och årskurserna 1–2 och ett för årskurserna 3–5. Eleverna i elevrådet tycker att de kan vara med och påverka sin arbetsmiljö och även skolans lokala ordningsregler. De anser även att det är bra att det finns elevråd och klassråd eftersom de då kan vara med och bestämma. Eleverna menar också att klassrådet fungerar bra eftersom de då tillsammans med läraren kan reda ut eventuella problem. I elevrådet är rektorn

ordförande och en elev är sekreterare. Protokoll från elevrådets möten anslås på särskild anslagstavla. Eleverna i elevrådet anser att rektorn tar deras roll och funktion på allvar.

Klassråden fungerar som beredningsorgan för elevrådet. Då inspektörerna närvarande vid respektive elevrådsmöte framkom att flertalet av de frågor som respektive klassråd enats om att lyfta till elevrådet är frågor som eleverna istället tillsammans med sin lärare kunnat ha fattat beslut om. Detta resulterade i att rektorn fick be eleverna att ta med sig frågan tillbaka till klassen för vidare hantering.

Elever som inspektörerna samtalar med finner att de i viss mån kan vara med och påverka sitt eget lärande. Även personalen anser att eleverna kan vara med och påverka sitt lärande inom vissa ramar. I förskoleklasserna och årskurserna 1–2 gavs tydliga exempel på hur elevernas möjlighet att ha ett inflytande över undervisningens planering och upplägg såg ut.

Enligt mätningarna i "Balansen" är det sammanvägda elevindexet för Västerhedsskolans elever för medbestämmande på samma nivå som för Göteborgs kommun.

Stadsdelen Högsbo har tillsammans med "Centrum för Barns och Ungdomars Hälsa" kommit fram till att Dan Olweus program mot mobbning skall genomföras på grundskolorna i Högsbo. Programmet lägger tonvikt på det förebyggande arbetet mot mobbning. Detta är ett nu pågående projekt vid Västerhedsskolan.

Vid Västerhedsskolan finns även idag en plan för förebyggande av mobbning. Planen utgår inte från det vidare begreppet kränkande behandling, men innehåller riktlinjer för skolans förebyggande arbete, riktlinjer för att förhindra och vad som skall göras vid mobbning. Enligt personal berör handlingsprogrammet samtliga perspektiv, det vill säga elev kontra elev, elev kontra vuxen och vuxen kontra elev. Programmet finns inte uppsatt på skolans anslagstavlor och är inte heller känt hos eleverna. Successivt kommer Dan Olweus program mot mobbning att implementeras och ersätta detta arbete.

Vid samtal med personalen på skolan framkommer en medvetenhet om vad begreppet kränkande behandling innebär. Även eleverna kan till stora delar redogöra för vad kränkande behandling är. På skolan finns ett antimobbningsteam bestående av personal på skolan. Vid intervju med både rektor, personal och elever framkommer att mobbning inte är något stort problem. Personal på skolan ingriper snabbt för att lösa en uppkommen situation. Enligt både elever och personal tas elevernas upplevelser av att vara utsatt för någon form av kränkande behandling på allvar. Enligt lärare som inspektörerna samtalar med upprättas ibland åtgärdsprogram även för att möta eleven i dennes upplevelser av att vara utsatt.

På skolan finns en skolhälsoplan och därigenom finns ett uttalat arbete med de övergripande hälsomålen i Lpo 94. Enligt rektorn ingår bland annat livsstilsfrågor och hälsa både teoretiskt och praktiskt.

**Sammanfattningsvis** bedömer inspektörerna att skolans arbete för en god psykosocial och fysisk arbetsmiljö är bra och är i överensstämmelse med de

nationella målen avseende hur skolorna skall främja värdegrunden. Inspektörerna anser dock att det för Västerhedsskolan finns utrymme att utveckla planen för förebyggande av mobbning så att den tar sin utgångspunkt i det vidare begreppet kränkande behandling.

#### 4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

Vid Västerhedsskolan har inspektionen visat att elever till viss del kan arbeta självständigt, parvis och i grupp. Eleverna får även prova att arbeta i olika konstellationer i olika ämnen. Lärarna delar in eleverna i grupper mot bakgrund av att eleverna skall lära sig att arbeta i olika kombinationer. Viss del av undervisningen är ämnesövergripande.

Enligt de lärare som inspektörerna samtalat med bedrivs verksamheten med utgångspunkt från de nationella målen och utifrån personalens kännedom och medvetenhet om de enskilda barnen och deras behov. I Västerhedsskolan redogör de elever inspektörerna intervjuar och träffar under lektionstid för vad de lär sig i skolan och under lektionerna. Eleverna kan dock inte alltid, efter ålder och mognad, relatera sitt lärande till målen för utbildningen. Inspektörerna konstaterar vidare att lärarna till viss del diskuterar målen tillsammans inom respektive arbetslag, men de är alla överens om att detta är något som behöver ske oftare.

Som nämnts ovan saknas verktyg för att följa upp och utvärdera samtliga ämnen enligt timplanen. Vid samtal med ett av arbetslagen framkom att skolan har ett starkt fokus på svenska, engelska och matematik. Övriga ämnen diskuteras inte alls i samma utsträckning och när elevernas kunskaper skall utvärderas så är det ibland ”ryggmärken” som styr.

Enligt Göteborgs skolplan skall alla barn och unga i Göteborg ha en individuell utvecklingsplan, IUP. I samverkan med barnen och föräldrar skall varje barn få en egen plan för sin utveckling baserad på sina egna förutsättningar. Målet med den individuella utvecklingsplanen är att synliggöra varje barns utveckling och lärande. Vid Västerhedsskolan håller personalen på att implementera detta arbete och personalen har kommit olika långt. Centralt har stadsdelen tagit fram ett underlag för förskolors och skolors arbete med individuella utvecklingsplaner: ”Individuell utvecklingsplan – IUP”. Det består av ett förlagsproducerat system med ”steg”, nivåbeskrivningar, inom fyra områden: Social utveckling (6 steg), Svenska (15 steg), Matematik (20 steg, varav två är tvådelade) och Engelska (9 steg). Bland personalen finns dock farhågor att materialet skall användas som någon form av ”pricklista” samt i alltför stor grad fokusera endast på engelska,

matematik och svenska. Personalen oroas över att materialet inte kommer ge elev, lärare och föräldrar möjlighet till diskussion och dialog om målen.

Vissa lärare dokumenterar barnens utveckling och lärande i högre utsträckning än andra. Vid inspektionsbesöket framstår det som att lärarna i de lägre åldrarna har ett mer systematiskt och väl genomtänkt system för dokumentation av barnens lärande. Barnen medvetandegörs om sin utveckling och sitt lärande genom den pedagogiska dokumentationen och personalens arbetssätt. Dokumentationen används både på ett instruktivt och kommunicerande sätt tillsammans med barnen. Enligt personal tenderar portfolion att bli mer en samlingspärm i de högre åldrarna. De ges möjlighet att reflektera över vad som är roligt, svårt och hur och när de lär sig. I årskurs 5 gavs exempel på elevernas möjlighet att själva välja vilket sätt dom vill redovisa ett arbetsmoment. Det kan handla om att göra ett collage, skriva en berättelse eller att redovisa muntligt. Enligt lärarna är det viktigt att eleven själv får bestämma vad som känns bäst.

Inspektörerna ser tecken på att undervisningen då och då bedrivs på ett sätt som främjar ett undersökande arbetssätt. I undervisningen blandas teori med praktik och skolans datorer används för att söka fakta. Vid lektionsbesök ser inspektörerna att eleverna i bland ges möjlighet att arbeta ämnesövergripande.

Förskoleklasserna är åldersintegrerade med årskurs 1. Lokalerna utgörs av två klassrum som disponeras för olika former av lek och aktiviteter. Enligt personalen finns tillgång till ändamålsenligt lekmaterial och utrustning. Planerade aktiviteter genomförs både i stora och mindre grupperingar. Den fria leken äger rum såväl ute som inne.

Även skolbarnsomsorgen är lokalintegrerad i skolan. Verksamheten är organiserad i tre verksamhetsgrupper. Under fritidshemsverksamheten kan eleverna nyttja samma lokaler som under skoltid används för undervisning. Fritidshemspersonalen ingår i arbetslag med lärarna och möter eleverna även under skoltid.

Enligt både personal och rektor ges samtliga elever i behov av särskilt stöd hjälp i sin skolsituation och utveckling. För samtliga elever i behov av särskilt stöd finns även ett åtgärdsprogram upprättat. Åtgärdsprogrammen syftar till att stödja en medveten planering och utvärdering av de särskilda stödåtgärder som eleverna är i behov av på både kort och lång sikt.

**Sammanfattningsvis** bedömer inspektörerna att Västerhedsskolans pedagogiska verksamhet är bra. Inspektörerna anser att skolans arbetssätt och arbetsformer bör ses över så att målen för verksamheten blir tydligare i samtliga ämnen. En hög grad av medvetenhet om målen bidrar till att eleverna erhåller en av de viktiga förutsättningar som krävs för att planera och utvärdera sina studier så att de kan se sin egen utveckling i relation till tydliga och mätbara mål.

## 5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskildas rättsäkerhet.

Stadsdelen Högsbo styrs av en stadsdelsnämnd (SDN) som fattar beslut om bland annat barnomsorg och skola. För att verkställa de beslut som SDN fattat finns det en stadsdelsförvaltning, vars chef benämns stadsdelschef. För ledningen av förskola och skola finns en verksamhetschef. Verksamhetschefen är chef för rektorer och övriga ledare inom verksamhetsområdet.

Vid Västerhedsskolan finns det en rektor. Rektor har ett övergripande ansvar för det pedagogiska, administrativa och personalledande arbetet vid Västerhedsskolan. Rektor är utbildad lärare och har sedan flera år tillbaka innehaft ledande uppdrag inom både förskola och skola. Sedan 2001 är hon rektor vid Västerhedsskolan. Rektor ingår i en ledningsgrupp för förskola/skola i stadsdelen och träffar inom ramen för denna ledningsgrupp regelbundet övriga rektorer och verksamhetschefen. Rektor anser att detta samarbete fungerar bra. Rektor delar tjänsterum med en av enhetscheferna för förskolan. Enligt rektor är detta berikande för verksamheten.

Av intervjuer med elever och personal framkommer att rektor är väl förtrogen med sitt uppdrag, med Västerhedsskolans verksamhet samt också är en pedagogisk ledare. Enligt lärare som inspektörerna samtalar med utövar rektor i hög grad sitt pedagogiska ledarskap genom att närvara i verksamheten. De tycker att rektor är tydlig, intresserad och till viss del en motor i de pedagogiska diskussionerna. Enligt rektor är en av hennes huvudsakliga uppgifter att vara ute i verksamheten för att studera elevernas lärmiljö genom att besöka pågående lektioner. I övrigt utövar rektor sitt pedagogiska ledarskap genom exempelvis medarbetarsamtal med personalen och deltagande i planering. De föräldrar som inspektörerna samtalat med menar att rektor är tillgänglig och lyhörd.

Rektor anser sig ha de förutsättningar som krävs för att genomföra sitt uppdrag som rektor. Vidare försöker rektor ge lärarna bästa möjliga förutsättningar att genomföra sina uppdrag mot de nationella målen. Detta handlar inte enbart om ekonomiska förutsättningar utan om att stödja arbetslagen i att förändra arbetssätt och rutiner för att åstadkomma förbättring. Enligt lärare försöker rektor, utifrån de givna ekonomiska ramarna, att skapa bästa möjliga förutsättningar för lärarna att genomföra sina uppdrag.

För Västerhedsskolan finns en lokal enhetsplan. Planen är samordnad med läroplanen och innehåller en konkretisering av nationella och kommunala mål. Inspektörerna anser dock att den lokala enhetsplanen istället bör kallas för arbetsplan i enlighet med grundskoleförordningen. Arbetsplanen revideras årligen

och är ett levande dokument. Västerhedsskolan upprättar även årligen en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Enhetsplanen och kvalitetsredovisningen harmonierar med varandra, men kopplingen däremellan kan göras tydligare. Skolans kvalitetsredovisning är systematisk och därigenom tydlig till sin struktur. Kvalitetsredovisningen redogör för i vilken mån de prioriterade nationella målen för utbildningen har uppfyllts. Kvalitetsredovisningen innehåller skrivningar om vad skolan behöver förbättra/utveckla, men inget om hur skolan skall åtgärda dessa brister. Personalen menar att deras delaktighet i uppföljnings och utvärderingsarbetet skulle kunna öka och föräldrars och elevers delaktighet saknas i dessa avseenden. Lärarna menar dessutom att kvalitetsredovisningen i allt för hög utsträckning är ett "dagsverk" som inte är ett fungerande skolförbättringsverktyg.

Rektorn säger sig vara medveten om lagen om registerkontroll och tillämpar denna vid samtliga anställningar.

**Sammanfattningsvis** bedömer inspektörerna att rektorns förtrogenhet med sitt uppdrag och med verksamheten är mycket god. Rektorn stödjer och utmanar personalen i pedagogiska diskussioner, vilket leder till att personalen stimuleras i sitt uppdrag.

Inspektörerna bedömer att skolan har bra rutiner för sitt kvalitetsarbete, men sambandet mellan enhetsplan och kvalitetsredovisning kan göras tydligare och redovisade åtgärder måste kopplas till redovisade brister. Inspektörerna anser också att det finns ytterligare utrymme att utveckla personalens, elevernas och föräldrarnas delaktighet i kvalitetsarbetet.

## 6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

Vid Västerhedsskolan erbjuds verksamhet i förskoleklass, årskurserna 1–5 och skolbarnsomsorg. Utbildningen är avgiftsfri och eleverna har tillgång till en utbildning i enlighet med gällande timplan. Den lokala utläggningen av tid i timplanen är gemensam för samtliga skolor i stadsdelen. Liksom övriga elever i Göteborgs kommun har varje elev ett kort som ger möjlighet till gratis resor med kollektivtrafiken. Detta underlättar för skolan att genomföra studiebesök och andra aktiviteter.

Både svenska som andraspråk och modersmålsundervisning erbjuds. Elevens val finns enligt rektorn inbyggt i den reguljära undervisningen och därigenom

inbjuds inte eleverna att göra ett aktivt val. Eleverna ges därmed inte möjlighet att fördjupa och bredda sina kunskaper i ett ämne som de är intresserade av.

Föräldrarna informeras om skolans verksamhet vid läsårsstart, genom regelbundna informationsblad från rektorn, veckoblad från lärare, vid föräldramöten och via skolans hemsida och Kunskapsnätet.

Vid Västerhedsskolan erbjuds skolbarnsomsorg upp till 10 år. Verksamheten börjar 06.00 och slutar 18.00.

**Sammanfattningsvis** bedömer inspektörerna att tillgången till utbildning i Västerhedsskolan är god. Eleverna erbjuds dock inte ett allsidigt urval av ämnen som elevens val som de kan välja och fördjupa och bredda sina kunskaper i.

## 7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

Politikerna i stadsdelnämnden Högsbo bestämmer hur resurserna skall fördelas inom respektive verksamhetsområde. Som huvudregel kan sägas att Västerhedsskolan likt övriga skolor i stadsdelen tilldelas resurser utifrån antalet elever. Grunden för fördelning av lärarresurser utgår ifrån timplanen.

Överlag kan sägas att samtliga som verkar i skolan anser att lokalerna är ändamålsenliga och tillräckliga. Lokalerna ger till vissa delar möjligheter till flexibla lösningar. Viss del av skolbarnsomsorgen bedrivs i samma lokaler som den reguljära undervisningen. Enligt lärarna är vissa läromedel gamla, men överlag tidsenliga och i överensstämmelse med uppdraget. Datortätheten är god, men enligt rektorn är datorernas standard låg. I Västerhedsskolan finns ett välfyllt skolbibliotek som ligger centralt placerat i skolan. Biblioteket är öppet hela dagen. Skolmåltider serveras i skolans matsal.

Alla som undervisar har föreskriven utbildning. I de fall lärarbehörighet saknas tillämpas visstidsanställning. Enligt Skolverkets statistik var lärartätheten för läsåret 2002/2003 7,0 tjänster per 100 elever och under läsåret 2003/2004 7,8 tjänster per 100 elever.

Kompetensutveckling anordnas vid behov. Vid tiden för inspektionen ägnades mycket tid åt att implementera IUP och det nya programmet mot mobbning. Dessutom är stadsdelen med i ett projekt tillsammans med Karlstads universitet som syftar till att implementera problembaserad skolutveckling. Personal uppger att det är mycket olika projekt och att dessa tar mycket energi från verksamheten.

**Sammanfattningsvis** bedömer inspektörerna att det vid Västerhedsskolan finns förutsättningar för att målen i Lpo 94 och kursplanerna skall kunna uppnås.

### Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Västerhedsskolan övergripande är av god kvalitet. Inspektörerna bedömer att skolans resultat av arbetet med normer och värden är bra och finner att elevernas utveckling och lärande är bra och ligger i linje med de nationella målen. Vidare bedömer inspektörerna att skolans arbete för en god psykosocial och fysisk arbetsmiljö är bra och är i överensstämmelse med de nationella målen avseende hur skolorna skall främja värdegrunden. Inspektörerna anser att Västerhedsskolans pedagogiska verksamhet är bra och att rektorns förtrogenhet med sitt uppdrag och med verksamheten är mycket god. Rektorn stödjer och utmanar personalen i pedagogiska diskussioner, vilket leder till att personalen stimuleras i sitt uppdrag. Dessutom bedömer inspektörerna att tillgången till utbildning i Västerhedsskolan är god och att det finns förutsättningar för att målen i Lpo 94 och kursplanerna skall kunna uppnås.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- rutiner för att på ett tydligare sätt följa upp och utvärdera elevernas resultat i samtliga ämnen i timplanen och mål tillhörande Lpo 94,
- planen för förebyggande av mobbning så att den tar sin utgångspunkt i det vidare begreppet kränkande behandling,
- verksamhetens målstyrning,
- sambandet mellan enhetsplan och kvalitetsredovisning och att koppla redovisade åtgärder till redovisade brister samt
- personalens, elevernas och föräldrarnas delaktighet i kvalitetsarbetet.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Eleverna erbjuds inte ett allsidigt urval av ämnen som elevens val som de kan välja att fördjupa och bredda sina kunskaper i (2 kap. 19-20 §§ grundskoleförordningen).

|            |          |
|------------|----------|
| Datum      | Ort      |
| 2005-10-17 | Göteborg |

Erik Bergeå  
Agneta Kristensson